

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПРОГРОМАДСЬКИЙ ВЕКТОР УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ У ВИКЛИКАХ СЬОГОДЕННЯ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**II Міжнародної науково-практичної
конференції**

Київ – 2026

Маріупольський державний університет

ПРОГРОМАДСЬКИЙ ВЕКТОР УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ У ВИКЛИКАХ СЬОГОДЕННЯ

Збірник матеріалів
II Міжнародної науково-практичної
конференції

Київ - 2026

УДК 37.014.3(477)(082)

Програмадський вектор університетської освіти у викликах сьогодення: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції, 23 квітня 2026 року / за заг. ред. О.А.Голюк. Маріуполь: МДУ, 2026. 260 с.

Редакційна колегія:

Голюк О.А., кандидат педагогічних наук, доцент, завклубач кафедри педагогіки та освіти Маріупольського державного університету

Грошовенко О.П., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти Маріупольського державного університету

Задорожна-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та освіти, декан психолого-педагогічного факультету Маріупольського державного університету

Маєвський М.І., кандидат наук з фізичної культури та спорту, доцент кафедри педагогіки та освіти Маріупольського державного університету

Нетреба М.М., кандидат філологічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти Маріупольського державного університету

Присяжнюк Л.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти Маріупольського державного університету

Хаджинова І.В., старший викладач кафедри педагогіки та освіти Маріупольського державного університету

Рекомендовано до друку Вченою радою психолого-педагогічного факультету
Маріупольського державного університету
(протокол № 8 від 28 квітня 2026 року)

Статті публікуються в авторській редакції

© Колектив авторів, 2026

© Психолого-педагогічний факультет МДУ, 2026

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. CIVIC UNIVERSITY ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА ПІДТРИМКИ ГРОМАДИ

Голок Оксана, Ковалько Інна. Service Learning як інноваційний освітній підхід до формування громадянської відповідальності майбутніх педагогів.....	10
Крутолевич Дар'я. Партнерство як інструмент збереження та розвитку освітнього потенціалу громади в кризових умовах	13
Кушнір Олена. ІС-технології як інструмент розвитку цифрової грамотності дорослих у межах взаємодії університету та громади	15
Хаджинов Ілля, Деркач Елла. Трансформація суспільної ролі університету в умовах глобальних викликів	17

РОЗДІЛ 2. ПАРТНЕРСТВО ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

Reho Anna, Kustár Kitti. A diszkalkulia korai felismerésének pedagógiai és személyiségfejlődési összefüggései	20
Андрушків Галина. Формування базових соціальних навичок та програмадської свідомості дошкільників на основі християнських цінностей...	25
Копко Яна. Підготовка дітей до навчання в школі в умовах воєнного стану ..	28
Максименко Діана. Формування у майбутніх педагогів готовності до партнерської взаємодії з громадою засобами волонтерських проєктів	31
Фроленкова Надія. Екологічно доцільна поведінка як чинник становлення програмадянської свідомості особистості в дошкільному дитинстві	34

РОЗДІЛ 3. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ І ПСИХОЛОГІВ У КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ

Батура Даріна. Сучасні освітні ризики у професійній діяльності вчителів початкових класів	39
Беляєв Олександр. Підготовка майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти до формування управлінської команди	42
Бобильов Богдан. Інтелектуалізація шкільного фізичного експерименту засобами переходу від алгоритмічного моделювання до нейромережевого аналізу даних	44
Бобровник Ілля. Інтеграція цифрових технологій у реабілітаційні практики ветеранів: педагогічний і психологічний аспекти підготовки фахівців	47

Букресва Тетяна. Цифрова компетентність сучасного вчителя початкової школи як фундамент професійної майстерності	51
Войналович Олександра. Педагогічна культура викладача в академічному середовищі ЗВО	53
Галян Олена. Трансформація особистісних смислів майбутніх педагогів: від теорії до освітньої практики	56
Гудима Наталія. Риторична підготовка вчителя як чинник створення комунікативно-дискурсивного середовища початкової школи	59
Коваль Людмила. Психологічна готовність майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інклюзивної освіти	63
Колесник Микола. ШІ-грамотність педагога як чинник забезпечення рівного доступу учнів початкової школи до якісної освіти	65
Мартіна Олесь, Шкіль Анастасія. Педагогічні практики громадянської активності у професійній підготовці майбутніх учителів початкових класів в умовах воєнного стану	68
Мачинська Наталія. Професійна підготовка майбутніх магістрів педагогічної освіти у контексті суспільно орієнтованого навчання.....	70
Московчук Людмила. Розвиток педагогічного артистизму майбутніх учителів початкової школи у структурі їх професійної підготовки	73
Паришкура Юлія. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичної культури в умовах суспільно орієнтованого навчання	75
Починкова Марія. Потенціал суспільно орієнтованого навчання у професійній підготовці майбутніх педагогів	78
Проц Марта. Гейміфікація процесу розробки суспільно орієнтованих проєктів у закладах вищої освіти	80
Савченко Роман. Розвиток системного проєктування та інженерних навичок учнів профільної школи через імплементацію робототехнічних комплексів у навчальний процес	83
Сербіна Анастасія. Формування сприятливого морально-психологічного клімату в закладі загальної середньої освіти в умовах упровадження управлінських інновацій	86
Сухоручко Катерина. Теоретичні засади формування готовності майбутнього вчителя початкових класів до розвитку математичних здібностей учнів	88
Челішова Вікторія. Розвиток навичок публічного виступу в учнів початкової школи як засіб соціальної інтеграції в умовах нової української школи	90
Чижевська Наталія. Формування екологічної компетентності майбутніх педагогів засобами міждисциплінарної інтеграції	93
Шейко Галина. Психологічна підтримка майбутніх педагогів як умова ефективного функціонування інклюзивного освітнього середовища	96

Шквир Оксана. Професійна підготовка вчителя початкових класів: виклики сьогодення	98
Шрамко Єлизавета. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до формування позитивного мікроклімату в учнівському колективі	100

РОЗДІЛ 4. ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ ТА ПРАКТИКИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ЗМІЦНЕННЯ ГРОМАДИ

Драгуненко Анна. Інноваційні моделі та практики інклюзивної освіти для зміцнення громади	104
Косогова Вікторія. Теоретичні основи організації взаємодії учасників освітнього процесу в інклюзивному класі	106
Мигрин Марія. Соціальна адаптація молодших школярів в інклюзивному освітньому середовищі громади	109
Нетреба Марина. Концептуальні засади інклюзивної освіти в контексті дитиноцентричної парадигми Нової української школи	112
Швець Юлія. Інклюзивне освітнє середовище як фактор розвитку громади.....	114

РОЗДІЛ 5. ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА РІЗНИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ В КОНТЕКСТІ ВЗАЄМОДІЇ УНІВЕРСИТЕТУ Й ГРОМАДИ

Бабак Оксана. Профілактика емоційного вигорання працівників бізнес-організацій в умовах тривалого стресу	117
Безбабна Марія. Особливості професійного стресу у працівників закладів освіти	119
Василевич Ольга. Актуальність профілактики проявів депресії у жінок віком 35-45 років в умовах воєнного стану	121
Вострикова Світлана. Конструктивна комунікація як чинник ефективної взаємодії працівників соціальної сфери	124
Гелетка Анастасія, Гудима Уляна. Психологічні особливості професійного вигорання вчителів початкових класів в умовах війни	126
Голубенко Наталія. Роль соціально-психологічного клімату спортивної команди у профілактиці емоційного вигорання спортсменів	130
Калініна Анастасія. Роль емоційної безпеки в сім'ї у формуванні впевненості та рівня домагань дитини	132
Копейченко Олена. Вплив типу материнства на формування особистості підлітків	134
Крайніченко Тетяна. Арт-терапія як чинник резильєнтності жінок-матерів: університетський внесок у психологічне відновлення громади	137
Перепелюк Тетяна. Соціально-психологічне партнерство університету та громади: теоретико-прикладний аспект	140

Рубанець Артем. Теоретичні засади формування культури турботи про ментальне здоров'я в університетських колективах	143
Тимченко Юлія. Основні психологічні чинники розвитку стресостійкості у студентському віці	146
Фатєєва Марина, Настенко Світлана. Етичні засади діяльності психолога-консультанта	148
Харлан Інна. Роль молодіжного центру у формуванні позитивного сімейного мікроклімату	151
Ширіязданова Вікторія. Соціально-психологічні чинники виникнення вербального булінгу серед учнів середньої школи	154
Яровий Сергій. Психологічна адаптація військовослужбовців після повернення з полону: посттравматичне зростання	156

РОЗДІЛ 6. РОЗВИТОК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ В ГРОМАДІ: ТЕОРЕТИЧНІ Й ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ

Голок Всеволод. Спортивно-рекреаційні заходи в громаді як засіб психосоціальної підтримки населення в умовах воєнного стану	159
Грідасов Іван. Трансформація змагальної діяльності у футболі під впливом інституту спортивних ставок: етико-прикладний аспект	162
Кислий Анатолій. Релігія та церква у структурі сучасного спорту в громадах України	165
Колосова Ольга. Інтелектуальні деп-боти у системі фізичної рекреації громади	168
Красніков Кирило. Цифрові інструменти у спорті: застосування відеоаналізу в підготовці фехтувальників на шпагах	171
Кудін Сергій, Кужельний Сергій, Кужельний Андрій, Жула Лідія. Спортивно-медичний супровід фізкультурно-оздоровчих ініціатив громади як чинник збереження здоров'я молоді	174
Маєвський Микола. Формування особистісних та професійних якостей тренера	176
Михайлов Олександр. Розвиток фізичних якостей футзалістів-аматорів засобами комбінованого тренування	177
Рябченко Віктор. Розвиток фізичної культури та спорту в територіальних громадах чернігівщини: теоретичні засади та досвід	179
Уварова Олена. Особливості розвитку фізичних якостей у юних легкоатлетів дитячо-юнацьких спортивних шкіл	181
Чепурна Анна. Зміцнення здоров'я людей похилого віку засобами рухової активності	183
Шухатка Оксана. Функції фізичної культури і спорту у контексті сталого розвитку територіальних громад	186

РОЗДІЛ 7. НУШ ЯК ПРОСТІР ГРОМАДЯНСЬКОЇ ДІЇ ВІД ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ДО СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УЧНІВ

Алескерова Сабіна. Педагогічні умови формування іншомовної лексичної компетентності учнів початкової школи в контексті соціальної інтеграції НУШ	186
Богун Зорiana. SCAFFOLD як інструмент проектування навчального заняття в початковій школі в контексті формування ключових компетентностей учнів	188
Буличова Марія. Проект як метод формування природничих компетентностей молодших школярів	191
Власенко Марія. Проблема наступності між дошкільною та початковою ланками освіти в сучасній педагогічній теорії та практиці	194
Гончарова Діана. Суспільно орієнтоване навчання (service learning) як механізм соціальної інтеграції учнів	198
Грошовенко Ольга. Підготовка майбутнього вчителя до формування громадянської компетентності учнів у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	201
Дорож Ірина, Ковальчук Анатолій. Методичні основи формування креативного мислення молодших школярів у технологічній діяльності	204
Івахненко Єлизавета. Гейміфікація навчання як засіб розвитку логічного мислення молодших школярів	208
Карпова Анна. Формування пізнавальної активності молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	210
Катруш Яна. Соціальна інтеграція учнів із когнітивними порушеннями як вияв громадянської дії в інклюзивному середовищі НУШ	212
Конько Поліна. Методичний інструментарій розвитку критичного мислення у молодших школярів	215
Конькова Аліна. Використання адаптивних мобільних застосунків у навчанні математики молодших школярів	218
Кривчик Софія. Партнерська взаємодія педагога та батьків у період адаптації першокласників: стратегії та інструментарій підтримки	219
Лаба Надія. Дидактична гра як інструмент розвитку зорової пам'яті учнів на уроках математики в початковій школі	222
Лівак Олександра. Педагогічні умови формування громадянської компетентності учнів початкової школи	225
Маркотенко Тамара. Літній освітній хаб як інноваційна форма організації дозвілля дітей в умовах воєнного стану	227
Мелекесцева Наталія. Формування безпечної та відповідальної поведінки молодших школярів у цифровому середовищі як складника громадянської освіти	230

Пилипенко Костянтин. Створення ситуації успіху як засіб формування позитивної мотивації до навчання третьокласників	233
Рахманова Альона. Педагогіка партнерства як інструмент подолання бар'єрів у соціалізації молодших школярів	235
Руденко Тетяна. НУШ як простір громадянської дії: від освітнього середовища до соціальної інтеграції учнів	237
Усенко Валерія. використання соціально-орієнтованих проєктів у процесі вивчення молодшими школярами інтегрованого курсу «Я досліджую світ».....	239
Швець Євгенія. Волонтерські практики у початковій школі як засіб громадянського виховання	242

РОЗДІЛ 8. ЗАКЛАД ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ФУНДАМЕНТ ФОРМУВАННЯ БАЗОВИХ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК ТА ПРОГРАМАДСЬКОЇ СВІДОМОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ

Tobai Kitti, Kovács Krisztina. Óvodapedagógus szakos hallgatók az integrációról	245
Голота Наталія, Фесенко Анна. Формування пізнавальних інтересів дітей старшого дошкільного віку засобом конструювання із залишкового матеріалу	249
Кондратець Інна, Снустік Катерина. Використання сторителінгу у взаємодії з дітьми старшого дошкільного віку	252
Литвин Денис. Заклад дошкільної освіти як фундамент формування базових соціальних навичок та програмадської свідомості дошкільників	255
Савік Кирило. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами музикотерапії в умовах інклюзивної освіти	258

Кондратець Інна,
канд. пед. наук,
доцент кафедри дошкільної освіти,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Снустік Катерина,
здобувач вищої освіти,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

ВИКОРИСТАННЯ СТОРИТЕЛІНГУ У ВЗАЄМОДІЇ З ДІТЬМИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Сучасна дошкільна освіта орієнтується на всебічний розвиток особистості дитини, формування її творчого потенціалу, мовленнєвої компетентності та здатності до самовираження. У контексті означеного особливої ваги набуває літературна діяльність як один із провідних видів діяльності дітей дошкільного віку, яка забезпечує не лише ознайомлення з художнім словом, а й створює умови для розвитку уяви, мислення, емоційної сфери та мовлення кожної дитини. Згідно з Державним стандартом дошкільної освіти, одним із ключових завдань є формування мовленнєвої й художньо-мовленнєвої компетентностей, які передбачають здатність дитини сприймати, розуміти й відтворювати художні тексти, а також створювати власні висловлювання [1].

Відтак, важливим стає використання інноваційних освітніх методів і прийомів, зокрема сторителінгу. Дослідники трактують поняття «сторителінг (storytelling)» як мистецтво створення та розповідання історій, що має, у свою чергу, свою цікаву історію виникнення [2]; важливий інструмент швидкого й ефективного донесення інформації до якнайширшої аудиторії, найширокопанорамніший описувач нашої дійсності, що «робить кожного з нас сценаристом, співучасником різноманітних процесів, бо наша уява не стоїть осторонь, а активно й захоплено працює» [5, с. 12]; метод, який має значний потенціал у розвитку мовлення та творчих здібностей дітей, є ефективним засобом формування комунікативної компетентності дітей дошкільного віку, оскільки сприяє розвитку зв'язного мовлення, уміння озвучувати власні думки й почуття, взаємодіяти з іншими; дозволяє перетворити процес навчання розповіданню на захопливу інтелектуальну гру, результатом якої стане не лише грамотне мовлення, а й впевнена у своїх силах творча особистість [8].

Ми ж спробували застосувати сторителінг у площині літературної діяльності для закріплення в дітей уявлень щодо 1) структури «історії» як віддзеркалення художнього тексту (зачин, кульмінація, розв'язка, фінал); 2) застосування мовних засобів (епітети, порівняння, образні прикметники, стилістичні дієслова, прислів'я, фразеологізми); 3) тримання у фокусі уваги змістової лінії історії (герої, події,

емоції, ідея / сенси). Тобто, художні тексти виступають джерелом образів, сюжетів і мовних засобів, які діти використовують у власних історіях.

З метою дослідження рівня готовності дітей старшого віку до складання сторителінгу нами було визначено відповідні критерії та показники: мотиваційно-емоційний критерій (показники: сприймання сторителінгу як цікавого та значущого виду діяльності; емоційна залученість у процес створення історій; готовність ділитися власними думками, досвідом і почуттями через розповідання); інформаційно-пізнавальний критерій (знання дітей про художні твори, персонажів і сюжет; уявлення про структуру оповідання (початок, розвиток, завершення); розуміння змісту, ідеї та емоційного забарвлення історії); поведінковий критерій (уміння створювати власні історії на основі особистого досвіду; здатність будувати логічно послідовну розповідь; використання мовних засобів (епітетів, порівнянь, образних дієслів, елементів фольклору).

Відповідно до визначених критеріїв, показників і рівнів у дослідженні було використано *методичний інструментарій*, який дозволив отримати цілісну характеристику щодо читацької культури дітей і мотивації до створення власних історій. Зокрема, було застосовано:

- «Щоденник дослідниці» (фіксувались: інтерес дітей до читання художніх творів – казок, оповідань; здатність і бажання дітей переказувати почуті історії; готовність створювати власні оповідки з урахуванням структури, змісту та емоційного наповнення);

- опитувальники для вихователів і батьків щодо рівнів читацької культури дітей (рівні читацької культури дітей за кількома напрямками: емоційно-ціннісним, поведінковим, комунікативно-смісловим і діяльнісно-творчим – за Н.Галрін);

- рефлексійні інтерв'ю з дітьми (аспекти: 1) вивчення родинного досвіду читання і розповідання; 2) особливості літературної діяльності дітей у закладі дошкільної освіти; 3) виявлення знань дітей про письменників і художні твори; 4) уявлення дітей про структуру історії як основу сторителінгу; 5) досвід створення дітьми власних історій, тобто безпосередньо пов'язаний зі сторителінгом).

Аналіз результатів дослідження виявив низку суперечностей: 1) між мріями батьків вихованців щодо високого рівня загального розвитку своїх дітей та їхньою індіферентністю в контексті читання книжок і активного спілкування з дітьми (що підвищували би рівні мовленнєвої й читацької культури, сприяли би формуванню логічного й критичного мислення); 2) між залитом суспільства на культурну й обізнану особистість та недооцінюванням вихователями ЗДО ролі літературної діяльності в житті кожної дитини; 3) між готовністю дітей розповісти свої історії (про себе в ролі супергероя чи інших персонажів, або рефлексування стосовно прожитого дня) та відсутністю чітких уявлень і критеріїв щодо побудови цікавого сторителінгу.

Формувальний етап дослідження передбачав ритуалізацію читання (п'ятихвилинка з книжкою, ранкові читання, вечірні читання, «казки під блакитним небом»), «філософські години» (за І.Кондратець) [4]; використання технології рефлексійного підходу до взаємодії з текстом І. Кондратець [3],

колективне складання казок за допомогою метафоричних асоціативних карт (МАК); рольові епюди «Крісло оповідача»; гра «У країні історій» та ін., що в цілому дозволило збагатити мовлення вихованців, прищепити інтерес до різних художніх текстів і спонукати створювати різні історії про себе і світ навколо.

При плануванні діяльності з опанування дітьми мистецтва сторителінгу ми користувались чітким алгоритмом: «1. Етап ініціації (створення мотиваційного моменту, наприклад, поява «чарівного кубика»); 2. Етап генерації ідей (спільне обговорення можливих варіантів розвитку подій); 3. Етап вербалізації (власне монологічне висловлювання дитини); 4. Етап рефлексійного картування (візуалізація розказаної історії через Story-Mapping)» [8]. Такий підхід забезпечив перехід від репродуктивного відтворення до продуктивної творчості.

Наводимо приклад однієї з дитячих історій – «Незвичний день»:

«Жив собі хлопчик Артем. Йому було п'ять років. Насторожував його са док кожного дня, навіть на вихідних, коли проходили повз, але це все тривало до одного звичайнісінького ранку. Від мами пролунала фраза: «Сьогодні підеш у нову групу, старшу». Артем трохи злякався. Я мовчки стояв і думав: «А раптом там нікого знайомого не буде?..». Коли ми зайшли в нову групу, я спочатку злякався. Там було якось по-іншому: інша вихователька, нові іграшки, навіть столи стояли не так, як раніше. Атмосфера була зовсім інша. Я вже хотів узяти маму за руку і не відпускати... але раптом почув знайомий голос: «Артеме!». Я озирнувся – і побачив своїх друзів! Виявилось, що вони всі вже перейшли у старшу групу, просто раніше за мене. Я дуже зрадив і одразу побіг до них. Ми почали гратися, сміятися, показувати один одному нові іграшки. Вихователька теж була добра і привітна, вона усміхнулась мені й сказала: «Вітаю в старшій групі!» І мені стало так спокійно й добре. Коли мама прийшла мене забирати, я сказав: «Мамо, я дарма боявся! Тут мої друзі, просто вони вже тут були. І знаєш... мені навіть більше подобається в цій групі!». Тепер я зрозумів: зміни – це не страшно. Іноді вони приносять ще більше радості».

Варто відзначити, що діти старшого віку по-різному були готові втілювати відповідні складники створення сторителінгу: комусь було легше складати історії про тварин, комусь – про інших дітей, і лише частина вихованців були здатні розповісти художню історію саме про себе, використовуючи образні вислови, приказки й передаванням емоцій. Наше дослідження довело, що сторителінг – це ефективний метод, який доцільно й важливо застосовувати в літературній діяльності дітей старшого дошкільного віку заради підтримки інтересу до художніх текстів і долучення до процесу їх створення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державний стандарт дошкільної освіти : особливості впровадження / Упоряд. : О.Г.Косянюк, І.М.Новик, О.А.Вентовська, Л.В.Куземко. Харків: Вид-во «Ранок», 2021. 240 с.
2. Горбач Н. В. Техніка сторителінгу у педагогічній практиці. Академічні студії. Серія «Педагогіка», 2021. Вип. 3, ч. 1. С. 187-191.
3. Кондратець І. Технологія рефлексійного підходу до взаємодії з художнім текстом. Дошкільне виховання. 2024. № 9. С.3-10.

4. Кондратець І.В. Світ літературних творів для дошкільників. Філософські години: читання з продовженням і рефлексуванням : навчально-методичний посібник. Львів: «Новий Світ-2000», 2024. 160 с.
5. Куцай Т. І. Розкази історію. Поради зі сторітелінгу. Київ : ДП «Експрес-об'ява», 2025. 96 с.
- Сорочинська О.А., Сачко Р. А. Вчимо дітей старшого дошкільного віку розповідати історії: креативні методи сторітелінгу. *Наукові інновації та передові технології*. 2026. № 3(55). С. 1795-1808.

Литвин Денис,
здобувач вищої освіти,
Маріупольський державний університет
Науковий керівник: Поповська Оксана, канд. пед. наук, доц.,
доцент кафедри дошкільної освіти,
Маріупольський державний університет

ЗАКЛАД ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ФУНДАМЕНТ ФОРМУВАННЯ БАЗОВИХ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК ТА ПРОГРОМАДСЬКОЇ СВІДОМОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ

У парадигмі сучасної психолого-педагогічної антропології дошкільне дитинство кваліфікується як фундаментальний сенситивний період, упродовж якого відбувається кристалізація первинних механізмів соціальної взаємодії. З огляду на глобальні соціокультурні трансформації та безпекові виклики, що постали перед Україною, функціональне призначення закладу дошкільної освіти (ЗДО) знає реконцептуалізації: від інституції опікунського спрямування до стратегічного осередку генерації соціального капіталу держави. ЗДО постає як перший ієрархічно значущий соціальний інститут після сімейного мікросоціуму, де особистість інтегрується у простір плюралізму характерів, засвоює складні рольові моделі та опановує навички субординації індивідуальних імпульсів загальноприйнятим конвенціям.

Процес соціалізації у дошкільному віці не тотожний механічній адаптації до зовнішніх умов. Це багатогранний процес інтеріоризації соціальних норм, етичних цінностей та культурних паттернів, притаманних конкретному суспільству. Соціальний розвиток передбачає інтенсивне залучення дитини до архітекtonіки суспільних зв'язків та активне привласнення соціокультурного досвіду. Саме в освітньому просторі ЗДО дитина трансформує теоретичні знання про світ у практичні стратегії поведінки, розвиваючи при цьому когнітивну гнучкість та креативний потенціал.

Важливо акцентувати на тому, що в межах дошкільної установи вихованець уперше дистанціюється від системи емоційного протекціонізму сім'ї. Це зумовлює необхідність вибудовування інтеракцій на засадах паритетності та взаєморозуміння, а не лише на базі афективної прив'язаності. Така зміна соціальної дистанції стимулює становлення емпатійної культури, вольової саморегуляції та здатності до кооперативної діяльності. ЗДО фактично функціонує